ชื่อผลงานวิจัย (ไทย)

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรม

ชื่อผลงานวิจัย (อังกฤษ)

The Development of a Training Course of Action Research: Development of Innovation

ชื่อนักวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลพร โกศัลวิตร์

ปีที่ผลงานวิจัยเสร็จ

2552

ประเภทของงานวิจัย

หลักสูตรและการเรียนรู้

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรม ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรม ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยใช้หลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรม จำนวน 64 คน สาขาวิชานวัตกรรมและคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปีงบประมาณ 2552 ได้มาจากการสุ่มอย่างเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรม และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .46 - .78 อำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .24 - .64 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) และการทดสอบค่า t

คำสำคัญ

การฝึกอบรม , การวิจัยปฏิบัติการ , นวัตกรรมการศึกษา , ผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

ความเป็นมา/หลักการและเหตุผล

จากการศึกษาที่ก่อให้เกิดการขับเคลื่อนและปฏิรูปการเรียนการสอนสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเพื่อที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ได้ระบุไว้ในหมวด 4 แนวทางจัดการศึกษา มีสาระสำคัญคือ การจัดการศึกษาต้องเน้นความรู้ คุณธรรมและกระบวนการเรียนรู้อย่างเหมาะสมแต่ละระดับ ให้การศึกษาในด้านความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญกับสถานการณ์ประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางของการปฏิรูปการศึกษาให้ความสำคัญกับผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการศึกษาต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรา 30 ได้เน้นว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2547 : 12-16)

การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเป็นเรื่องที่ผู้สอนทุกระดับควรให้ความสำคัญโดยมีการทำให้การจัดการเรียนการสอนดีขึ้นกว่าเดิม มีการวิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนเพื่อหาทางแก้ไขผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาที่ดีขึ้น การแก้ไขปัญหาของผู้เรียนสามารถทำได้ โดยการสร้างนวัตกรรมการศึกษาขึ้นมาแล้วผู้สอนจะต้องพัฒนานวัตกรรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและนำเสนอการพัฒนานวัตกรรมการศึกษานั้นด้วยการวิจัย มีการสร้างเครือข่ายการวิจัยเพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผลของการวิจัยทำให้ผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาพฤติกรรมการเรียนการสอน รู้จักการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ดังนั้นผู้สอนในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว แต่ถ้าผู้สอนประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนจำเป็นต้องคิดหาและสร้างนวัตกรรมการศึกษาเพื่อแก้ปัญหา นวัตกรรมการศึกษาที่ผู้สอนสร้างขึ้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบเพื่อให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาอย่างเป็นระบบโดยกระบวนการวิจัยทำให้ได้นวัตกรรมการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

หลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรมได้จัดทำเพื่อการบริการวิชาการแก่ผู้สอนของสาขาวิชานวัตกรรมและคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี หลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์ให้ผู้สอนสามารถพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้สอนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและพัฒนาการเรียนการสอนของผู้สอนอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ผู้สอนสามารถนำผลงานไปขอผลงานทางวิชาการได้ด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรมให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสามารถนำมาใช้อบรมผู้สอนให้สามารถพัฒนาตนเองในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาการเรียนการสอนของผู้เรียนและนำไปใช้ขอเป็นผลงานทางวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรมก่อนฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมของผู้ได้รับการฝึกอบรมโดยใช้หลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

www.thaiedresearch.org

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรม จำนวน 112 คน สาขาวิชานวัตกรรมและคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปีงบประมาณ 2552

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรม จำนวน 64 คน สาขาวิชานวัตกรรมและคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปีงบประมาณ 2552 ได้มาจากการสุ่มอย่างเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรม

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

วิธีการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือ 2 ชนิดคือ

1. หลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรม
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One – Group Pretest – Posttest Design มีการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. สุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรม โดยใช้การสุ่มอย่างเจาะจง
2. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรม
3. ทำการฝึกอบรมโดยมีเนื้อหาจำนวน 11 เรื่อง
4. เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมทำการทดสอบหลังการฝึกอบรมโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมชุดเดียวกับที่ใช้ก่อนการฝึกอบรม
5. ตรวจผลการทดสอบแล้วนำคะแนนที่ได้มาทำการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรม โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

2. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรมจากการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม โดยใช้สถิติ t – test

www.thaiedresearch.org

ผลการวิจัย

1. หลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 คือ 88.44/85.83

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมโดยใช้หลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรม พบว่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรมมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรมมีเนื้อหา 11 เรื่อง ประกอบด้วย 1) ปัญหาการเรียนการสอนและการแก้ปัญหาด้วยนวัตกรรม 2) การตั้งชื่องานวิจัย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 3) วัตถุประสงค์ของการวิจัย 4) ความสำคัญของการวิจัย 5) ขอบเขตของการวิจัย 6) คำนิยามศัพท์เฉพาะ 7) แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสมมติฐานการวิจัย 8) วิธีดำเนินงานวิจัย 9) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 10) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และ 11) สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ และภาพรวมของการพัฒนานวัตกรรม ผู้วิจัยได้ยึดหลักการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม การกำหนดโครงการฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรม การประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรม สอดคล้องกับคำกล่าวของ เครือวัลย์ ลิ่มอภิชาต (2537 : 7 – 10) ที่กล่าวว่ากระบวนการฝึกอบรมมี 5 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์หาความจำเป็นในการฝึกอบรม ขั้นที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นที่ 3 การเขียนโครงการฝึกอบรม ขั้นที่ 4 ดำเนินการฝึกอบรม ขั้นที่ 5 การประเมินผลติดตามผล

2. หลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรมมีประสิทธิภาพ 88.44/85.83 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ผลในการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องงานวิจัยของ สมาน อัศวภูมิ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการสร้างโปรแกรมฝึกอบรมเรื่องการนิเทศแบบคลินิกสำหรับครูมัธยมศึกษา มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรอุมา ภิญโญมหากุล (2538 : บทคัดย่อ) ได้สร้างบทเรียนโปรแกรมกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง โรคเอดส์ มีประสิทธิภาพ 92.71/89.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยการพัฒนานวัตกรรมของ ชฎากช โชติกลาง (2546 : 102-111) ที่ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน เรื่อง การเลือกซื้อสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 85.49/80.14 สอดคล้องกับงานวิจัยการพัฒนานวัตกรรมของ อุบลรัตน์ วรรณุปถัมภ์ (2546 : 62-69) เรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องโรคที่เป็นปัญหาสาธารณสุขในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 88.78/83.11 สอดคล้องกับงานวิจัยการพัฒนานวัตกรรมของ กรรณิกา นาคคำ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน เรื่อง โครงสร้างและหน้าที่ของเซลล์พืช สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 84.07/91.67 สอดคล้องกับงานวิจัยการพัฒนานวัตกรรมของ ทิชากร พรมศิริเดช (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนาแผนการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องความร้อนและสสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 92.60/85.60 และสอดคล้องกับงานวิจัยการพัฒนานวัตกรรมของนฤมล ธรรมปรีชา (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 85.98/82.50 ดังนั้น หลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรม มีประสิทธิภาพ 88.44/85.83 ตามเกณฑ์มาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้ว

3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : การพัฒนานวัตกรรมมีผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมหลังการ

www.thaiedresearch.org

ฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการวิจัยของสมาน อัศวภูมิ (2526 : บทคัดย่อ) ที่ได้สร้างโปรแกรมฝึกอบรม เรื่องการนิเทศแบบคลินิกสำหรับครูมัธยมศึกษา ได้การทดสอบของคะแนนเฉพาะก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

1. การจัดการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ ผู้บริหารโครงการฝึกอบรมควรทำการวิจัยเพื่อหาประสิทธิภาพของโครงการเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ

2. การจัดการฝึกอบรมควรเตรียมหลักสูตรและกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการฝึกอบรมที่หลากหลาย

3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากที่สุด

4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลงานการพัฒนานวัตกรรมไปเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

5. ผลการวิจัยทำให้ได้หลักสูตรที่สามารถนำไปใช้อบรมครูประจำการอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนทราบวิธีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้วยวิธีระบบ สามารถแก้ไขปัญหาผู้เรียนด้วยการพัฒนานวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพและนำเสนอด้วยการวิจัย ทำให้พัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การจัดหลักสูตรการฝึกอบรมให้แก่ครูประจำการควรมีหลายหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

2. หลักสูตรการฝึกอบรมที่จัดควรมาจากความต้องการของครูอย่างแท้จริง

www.thaiedresearch.org